Lietas Nr.A420174918
Lietas arhīva Nr. AA43-0866-19/16
ECLI:LV:ADAT:2019:1220.A420174918.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2019.gada 20.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Indra Meldere,
tiesneses Sanita Kanenberga un Anita Šteinberga,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Madonas Eko" pieteikumu par Ekonomikas ministrijas 2018.gada 16.februāra lēmuma Nr.2.8.1-7/2018/73 atcelšanu, sakarā ar SIA „Madonas Eko" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 28.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Ekonomikas ministrijas (turpmāk – Ministrija) 2012.gada 5.jūnija lēmumu Nr.1-6.1-281 (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicējai SIA „Madonas Eko" piešķirtas tiesības pārdot koģenerācijas elektrostacijā Cesvaines ielā 18B Madonā, Madonas novadā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, nosakot elektroenerģijas iepirkuma apjomu gadā līdz 24 000 MWh, ar nosacījumu, ka pieteicēja nodrošina koģenerācijas elektrostacijas kā atsevišķas koģenerācijas elektrostacijas atbilstību Ministru kabineta 2009.gada 10.marta noteikumu Nr.221 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā" (turpmāk – noteikumi Nr.221) 2.1.apakšpunktā noteiktajai koģenerācijas elektrostacijas definīcijai. Pieteicējai elektroenerģijas ražošana koģenerācijā bija jāuzsāk līdz 2017.gada 9.maijam.

[2] Ar Ministrijas 2018.gada 16.februāra lēmumu Nr.2.8.1-7/2018/73 sākotnējais lēmums atcelts (turpmāk – Lēmums). Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Atbilstoši AS „Sadales tīkls" sniegtajai informācijai pieteicējas iesniegtajam AS „Sadales tīkls" 2017.gada 9.maija aktam Nr.2017/04 par pieteicējas 10 kW koģenerācijas elektrostacijas Cesvaines ielā 18B, Madonā atzīšanu par derīgu paralēlam darbam ar AS „Sadales tīkls" sistēmu nav pievienoti visi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2012.gada 22.februāra lēmumā Nr.1/6 „Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas ražotājiem" (turpmāk – Sistēmas pieslēguma noteikumi) norādītie dokumenti, proti, akts par elektrostacijas nodošanu ekspluatācijā; ražotāja elektroietaises (ģenerējošo iekārtu) pārbaudes, saskaņā ar pilnās pārbaudes programmu, akts; elektroenerģijas (un siltumenerģijas) uzskaites parametri un skaitītāju rādījumi un izdrukas.

Ievērojot minēto, pieteicējas iesniegtie dokumenti nav uzskatāmi par pietiekamiem, lai konstatētu, ka komersants ir uzsācis elektroenerģijas ražošanu sākotnējā lēmumā noteiktajā termiņā.

[2.2] No noteikumu Nr.221 2.1.apakšpunkta izriet, ka koģenerācijas elektrostacija šo noteikumu izpratnē uzskatāma par tādu objektu, kurā veic siltumenerģijas un elektroenerģijas vienlaicīgu ražošanu.

Ministru kabineta 2014.gada 30.septembra noteikumu Nr.573 „Elektroenerģijas ražošanas, pārvades un sadales būvju būvnoteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.573) 85.punkts noteic, ka būvvalde atbilstoši noteikumu Nr.573 9.pielikumam sastāda aktu par energoapgādes objekta pieņemšanu ekspluatācijā. Savukārt noteikumu Nr.573 86.punkts noteic, ka energoapgādes objekts uzskatāms par pieņemtu ekspluatācijā ar akta apstiprināšanas dienu.

Atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumu Nr.1620 „Noteikumi par būvju klasifikāciju" (turpmāk – noteikumi Nr.1620) pielikumam koģenerācijas elektrostacija ir rūpnieciskās ražošanas ēka (kods Nr.12510104). Līdz ar to šādas būves (koģenerācijas elektrostacijai, kas ir rūpnieciskās ražošanas ēka) būvniecībai piemērojamas Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.529) prasības. No minētā izriet, ka, lai uzsāktu elektroenerģijas ražošanu termiņā, kāds noteikts sākotnējā lēmumā, atbilstoši noteikumu Nr.221 35.^{1}punktam komersantam elektroenerģijas ražošana jāuzsāk koģenerācijas stacijā, kas nav uzskatāma par īslaicīgu būvi un kas atbilstoši noteikumiem Nr.573 pieņemta ekspluatācijā saskaņā ar noteikumiem Nr.529. Noteikumu Nr.221 ietvertā atbalsta mērķa sasniegšanai nav izmantojams noteikumu Nr.529 7.6.apakšpunktā ietvertais izņēmums no vispārīgā būvniecības procesa.

Turklāt pieteicējas sagatavotajā paskaidrojuma rakstā par konteinera novietošanu ēkas paredzētais galvenais lietošanas veids norādīts kods Nr.12520102, kas atbilstoši noteikumu Nr.1620 pielikumam apzīmē „Noliktavas".

[2.3] Ņemot vērā, ka koģenerācijas elektrostacijā vienlaicīgi ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju, jākonstatē, ka

saražotā siltumenerģija tiek izmantota tajā pašā ēkā kāda cita procesa nodrošināšanai (piemēram, graudu kaltēšanai) vai novadāma kādam citam objektam. Konkrētajā gadījumā nav konstatējams, ka saražotā siltumenerģija tika kādam nodota vai tika izmantota kāda cita procesa nodrošināšanai.

[2.4] Ievērojot minēto, secināms, ka pieteicēja nav izpildījusi sākotnējā lēmumā noteikto nosacījumu, proti, nav uzsākusi elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā noteiktajā termiņā, un uzstādītā elektroenerģijas ražošanas iekārta neatbilst noteikumu Nr.221 2.1.apakšpunktā noteiktajai koģenerācijas vai 2.2.apakšpunktā noteiktajai koģenerācijas iekārtas definīcijai. Tāpat pieteicēja koģenerācijas elektrostaciju nav nodevusi ekspluatācijā atbilstoši būvniecību un būvju ekspluatāciju reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.

[2.5] Konkrētajā gadījumā atbilstoši noteikumu Nr.221 35.[1]punktam izdodams obligāta satura administratīvais akts. Iestādei saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 65. un 66.pantu nav jāveic lietderības apsvērumi, jo šādu izvērtējumu jau veicis Ministru kabinets.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējas iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] 2014.gada 26.februārī Madonas novada būvvalde izsniedza pieteicējai būvatļauju Nr.BIS-BV-4.1-2017-5967 (20/2014), uz kuras pamata tika plānoti un īstenoti elektrostacijas būvdarbi. Pieteicēja uzsāka būvdarbus 2016.gada 26.jūlijā, tomēr 2016.gada septembrī bija spiesta tos apturēt sakarā ar saņemto Madonas novada pašvaldības 2016.gada 13.septembra vēstuli Nr.MNP/2 1.31./16/1956. Ar vēstuli pieprasīts pieteicējai apturēt būvdarbus, ņemot vērā, ka blakus esošajos zemesgabalos konstatēti senkapi.

Tā kā bija radušies iepriekš neparedzēti šķēršļi elektrostacijas būvniecībai, pieteicēja iesniedza Ministrijā 2016.gada 22.septembra iesniegumu ar lūgumu pagarināt sākotnējā lēmumā noteikto termiņu elektroenerģijas ražošanas uzsākšanai līdz 2018.gada 9.maijam. Tomēr Ministrija nepieņēma lēmumu pēc būtības un neizlēma jautājumu par lūguma apmierināšanu vai noraidīšanu.

[3.2] Apzinoties riskus saistībā ar obligātā iepirkuma tiesību zaudēšanu, pieteicēja nolēma īstenot elektrostacijas projekta attīstību divās kārtās. Pirmajā kārtā bija paredzēts uzstādīt koģenerācijas iekārtu ar jaudu līdz 10 kW, bet otrajā kārtā – veikt būvdarbus un ieviest jaudu pilnā apjomā. Proti, pirmajā kārtā pieteicēja iespēju robežās, ievērojot kompetento iestāžu atzinumus un normatīvos aktus, veica attiecīgus darbus un uzstādīja koģenerācijas iekārtu ar jaudu 10 kW. Par minēto pieteicēja informēja Ministriju, kura atzina, ka pieteicēja ir izpildījusi sākotnējā lēmumā ietverto nosacījumu par elektroenerģijas ražošanas uzsākšanu līdz 2017.gada 9.maijam. Tāpat Ministrija 2017.gada 28.augustā pieņēma lēmumu, ar kuru atļāva īstenot koģenerācijas elektrostacijas attīstības otro kārtu, palielinot jaudu no 0,01 MW līdz 3 MW. Ievērojot minēto, pieteicēja vairs neturpināja elektrostacijas projekta attīstību steidzamības kārtībā. Tā vietā pieteicēja attīstīja projektu, ievērojot būvatļaujā noteiktos izpildes termiņus un izslēdzot riskus par elektroenerģijas ražošanas termiņu neievērošanu.

[3.3] Noteikumu Nr.221 35.[1]punkts uzliek pienākumu Ministrijai nosacījuma neizpildes gadījumā pieņemt atceļošo lēmumu viena mēneša laikā. Pat ja uzskatītu, ka pieteicēja neizpildīja noteikto nosacījumu, Ministrijai Lēmums bija jāpieņem līdz 2017.gada 27.maijam. Tā kā tas netika izdarīts, pieteicējai radās tiesiskā paļāvība.

Viena mēneša termiņš ir noteikts nolūkā nodrošināt tiesisko stabilitāti un nesamērīgu privātpersonas tiesību aizskārumu. Konkrētajā gadījumā pieteicēja jau bija veikusi lielus ieguldījumus koģenerācijas elektrostacijas būvniecībā. Atņemot tiesības pārdot elektroenerģiju obligātajā iepirkumā, pieteicēja nespēs nosegt tos ieguldījumus, kas veikti elektrostacijas būvniecībā. Tādējādi Lēmumam ir ļoti negatīva ietekme uz pieteicēju.

[3.4] Arī obligātā administratīvā akta izdošanas gadījumā Ministrijai ir pienākums izvērtēt administratīvā akta izdošanas samērīgumu.

Nevienlīdzīgās konkurences dēļ ir ieviesti atbalsta mehānismi, tajā skaitā elektroenerģijas obligātais iepirkums. Konkrētais termiņš elektroenerģijas ražošanas uzsākšanai nav ticis saistīts ar elektroenerģijas ražošanas izmaksu samazināšanu, bet ar precīzu prognožu sagatavošanu, kas 2012. un 2013.gadā bija aktuāls jautājums Ministru kabineta darba kārtībā. Šādos apstākļos nav pamata uzsvērt sabiedrības intereses attiecībā uz to, lai pieteicējai piešķirtās obligātā iepirkuma tiesības tiktu atceltas. Turklāt, pat ja šādu interesi konstatē, tad tā ir acīmredzami mazāka pretstatā tam aizskārumam (zaudējumiem), kuru pieteicējai rada Lēmums. Bez obligātā iepirkuma tiesībām pieteicēja nespēs veikt ekonomiski pamatotu saimniecisko darbību. Vēl vairāk, saistības pret investoru un parāda atmaksas pienākums tuvāko gadu laikā novedīs pieteicēju līdz maksātnespējai. Ienākumi no elektroenerģijas pārdošanas par tirgus cenu nebūs pietiekami, lai varētu izpildīt radušās saistības. Minētais acīmredzami norāda uz Lēmuma nesamērīgo raksturu. Ja Ministrija būtu Lēmumu pieņēmusi viena mēneša laikā, tad šādas negatīvas sekas nebūtu tik būtiskas, jo pieteicēja daļu ieguldījumu veica pēc tam, kad bija beidzies termiņš lēmuma pieņemšanai un paļāvās, ka Ministrijai nav nekādu iebildumu pret pieteicēju.

[3.5] Neizpildot sākotnējā lēmuma rezolutīvās daļas punktos noteiktos nosacījumus, ražotājs nevar pārdot elektroenerģiju obligātajā iepirkumā, taču tā rezultātā viņam nekavējoties netiek atņemtas obligātā iepirkuma tiesības. Tiklīdz ražotājs nodrošina nosacījuma izpildi, viņš var uzsākt vai turpināt pārdot elektroenerģiju obligātajā iepirkumā. Sākotnējā lēmuma rezolutīvās daļas 2.punktā nav precizētas prasības ne elektrostacijai, ne elektroenerģijas pārdošanai obligātajā iepirkumā. Tas savukārt nozīmē, ka ražotājam nav pienākuma līdz šim datumam pabeigt visus būvdarbus attiecībā uz elektrostacijas uzstādīšanu, noslēgt elektroenerģijas iepirkuma līgumu ar publisko tirgotāju un pārdot tirgotājam elektroenerģiju.

Ražotājs var pabeigt vai ekspluatācijā nodot stacijas pirmo kārtu (ar nosacījumu, ka tā ir spējīga saražot elektroenerģiju

vismaz minimālā apmērā), bet pie pārējām kārtām viņš var turpināt darbu arī pēc noteiktā datuma. Tāpat šajā termiņā saražotā elektroenerģija var netikt pārdota publiskajam tirgotājam. Minētais nav pretrunā ar normatīvajiem aktiem, un vairākus gadus Ministrija šādu praksi ir atbalstījusi.

Ja ražotājs noteiktajā termiņā ir uzsācis elektroenerģijas ražošanu, tad tas apliecina viņa spēju un interesi attīstīt projektu un izmantot obligātā iepirkuma tiesības. Tādējādi izpildās konkrētais nosacījums, un tiek sasniegts tā mērķis. Konkrētajā gadījumā pieteicēja bija pabeigusi elektrostacijas attīstības projekta pirmo kārtu un spēja saražot elektroenerģiju noteiktajā termiņā.

[3.6] Ne noteikumos Nr.221, ne arī citos normatīvajos aktos nav skaidri norādīts, kādi tieši dokumenti ražotājam ir jāiesniedz, lai pierādītu faktu, ka ir uzsākta elektroenerģijas ražošana. Arī sākotnējā lēmumā tas nav precizēts.

Pieteicēja elektrostaciju izveidoja, pamatojoties uz Ministrijas 2012.gada 9.maijā izdoto atļauju (lēmums Nr.1-6.1-195), kas piešķīra tiesības uzstādīt jaunas ražošanas iekārtas. Šī atļauja tika izdota saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 11.augusta noteikumiem Nr.883 „Noteikumi par atļaujām elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai vai jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai", kuru 8.punkts paredz, ka ražotājam pēc atļautās darbības īstenošanas (iekārtas uzstādīšanas) ir jāinformē Ministrija, iesniedzot apliecinājumu par elektroenerģijas ražošanas iekārtas pieslēgšanu elektroenerģijas tīklam un akta kopiju par elektroenerģijas ražošanas iekārtas pieslēgšanu elektroenerģijas tīklam. Minētie dokumenti tika iesniegti Ministrijā, un tie apliecina, ka elektroenerģija tika saražota noteiktajā termiņā, līdz ar to pieteicēja ir izpildījusi sākotnējā lēmuma rezolutīvās daļas 2.punktā noteikto nosacījumu.

[3.7] Elektrostacijas projekta pirmajā kārtā koģenerācijas iekārta ar jaudu 10 kW tika uzstādīta nekustamajā īpašumā Cesvaines ielā 18B, Madonā, iekārta tika savienota ar konteinertipa ēku un infrastruktūru. Šādos apstākļos nebija nepieciešams sastādīt atsevišķu aktu par stacijas nodošanu ekspluatācijā.

Saskaņā ar Sistēmas pieslēguma noteikumu 2.1.apakšpunktu elektrostacija ir jebkura veida elektroiekārta vai elektroietaise elektroenerģijas ražošanai, kas pievienota elektroenerģijas pārvades vai sadales sistēmai. Tas nozīmē, ka šā normatīvā akta izpratnē ar terminu „elektrostacija" ir izprotama arī tāda iekārta, kas nav būve.

Ministrijas patvaļīga normu interpretācijas maiņa, kas neatbilst spēkā esošajam regulējumam, ir acīmredzami pretēja vispārējiem tiesību principiem, tajā skaitā tiesiskās paļāvības principam.

[3.8] Ministrija konkrētajā gadījuma nav izvērtējusi apstākļus saistībā ar termiņa pagarinājumu elektroenerģijas ražošanas uzsākšanai. Pieteicējas vērtējumā noteikumu Nr.221 21.[1]punkta atbilstība Latvijas Republikas Satversmei ir apšaubāma, jo atsevišķos gadījumos tas var radīt būtisku īpašuma tiesību aizskārumu ražotājam. Tas attiecas, piemēram, uz tādiem ražotājiem, kas ieguldījuši līdzekļus elektrostacijas projekta attīstībā, taču objektīvu (no ražotāja gribas neatkarīgu) vai nepārvaramas varas apstākļu dēļ ir spiesti apturēt būvniecību, kā rezultātā zaudē obligātā iepirkuma tiesības. Minētais ir attiecināms arī uz konkrēto gadījumu, jo elektrostacijas būvniecība tika apturēta Madonas novada domes pieprasījuma dēļ, kas vērtējams kā objektīvs apstāklis, kuru pieteicēja iepriekš nevarēja paredzēt. Turpinot būvniecību pretēji Madonas novada domes pieprasījumam, pieteicēja būtu rīkojusies prettiesiski. Šāda rīcība arī būtu vērtējama kā neatbilstoša sabiedrības interesēm attiecība uz vēsturiskā un kultūras mantojuma saglabāšanu.

[4] Ministrija iesniedza paskaidrojumus par pieteicējas pieteikumu. Paskaidrojumos norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Noteikumu Nr.221 21.[1]punktā noteikto termiņu elektroenerģijas ražošanas uzsākšanai koģenerācijā nevar pagarināt. Ministru kabinets ir pieņēmis skaidru un nepārprotamu tiesību normu ar konkrētām prasībām komersantam, līdz ar to viennozīmīgi ir saprotama noteikumu Nr.221 21.[1]punktā noteiktā jēga un mērķis.

[4.2] Ja pieteicējai arī izveidojās paļāvība, ka netiks atcelts tai izdotais labvēlīgais administratīvais akts, tā nav aizsardzības vērta, jo pieteicēja pati nav ievērojusi normatīvo aktu prasības attiecībā uz termiņu, kādā jāuzsāk elektroenerģijas ražošana. Konkrētajā gadījumā nav konstatējami apstākļi, kas varētu būt par pamatu, lai uzskatītu, ka pieteicējas izskatāmais gadījums ir netipisks un Ministrijai būtu pamats atkāpties no normatīvajiem aktiem saistībā ar obligāta administratīvā akta izdošanu.

[4.3] Attiecībā uz pieteicējas norādīto, ka tai ar Lēmumu noteiktais aizskārums ir lielāks nekā sabiedrības gūtais labums, norādāms, ka pieteicējai nav liegts ražot elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem un pārdot to brīvajā elektroenerģijas tirgū atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 27.pantam, nevis savu saimniecisko darbību plānot tikai, pamatojoties uz tādas elektroenerģijas ražošanu, kas tiek kompensēta ar valsts atbalstu, turklāt virs minimāli nepieciešamā atbalsta līmeņa.

[4.4] Pieteicēja nav spējusi pierādīt, ka ir uzbūvējusi koģenerācijas elektrostaciju, jo no noteikumu Nr.221 tiesību normām skaidri un precīzi saprotams, kas ir koģenerācijas elektrostacija. Pieteicēja nav pierādījusi, ka ir izpildījusi sākotnējā lēmuma rezolutīvās daļas 1.punktā noteikto nosacījumu.

[4.5] Ne ar AS „Sadales tīkls" 2017.gada 8.maija aktu Nr.08/05/2017 par elektrostacijas pārbaudes rezultātiem, ne ar citiem pieteicējas pieteikumā minētajiem dokumentiem nav pierādīts fakts, ka elektroenerģijas ražošana ir uzsākta, jo minētajos dokumentos ir fiksēts tikai fakts, ka elektroietaises ģenerējošā iekārta Nr.TDE16EA3 ar sinhrono ģeneratoru ar jaudu 10 kW pēc paralēlās darbības pārbaudes beigām ir derīga paralēlam darbam ar AS „Sadales tīkls" sistēmu.

[4.7] Atbilstoši sistēmiskai interpretācijas metodei no noteikumu Nr.221 35.[1]punkta izriet, ka komersantam ir jāuzsāk elektroenerģijas ražošana koģenerācijā koģenerācijas elektrostacijā, kurā tiek izmantots tehnoloģijas veids, ar kuru komersants ir kvalificējies tiesību iegūšanai pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Ministrijas rīcībā nav dokumentu, kā arī pieteicēja nav iesniegusi rakstveida pierādījumus, kas apliecinātu, ka tā ir izpildījusi noteikumu Nr.221

noteiktās prasības un uzsākusi elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā koģenerācijas elektrostacijā ar 2012.gada 10.maija iesniegumā Nr.1-2012/05/10 norādīto tehnoloģijas veidu.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 28.februāra spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Lietā ir strīds par to, vai Ministrija tiesiski atcēlusi sākotnējo lēmumu, atzīstot, ka pieteicēja nav izpildījusi nosacījumus – noteiktajā termiņā nav uzsākusi elektroenerģijas ražošanu koģenerācijas elektrostacijā.

Atsaucoties uz Administratīvā procesa likuma 85.panta otrās daļas 1. un 2.punktu, noteikumu Nr.221 20., 21.punktu un 35.[1]punktu, tiesa secinājusi, ka, ja komersants nav uzsācis elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā termiņā, kāds noteikts lēmumā, ar kuru tam piešķirtas tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, Ministrijai mēneša laikā ir jāizdod obligātais administratīvais akts, ar kuru tiek atcelta atļauja pārdot elektrostacijā koģenerācijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros.

[5.2] Pieteicēja uzskata, ka ir izpildījusi sākotnējā lēmuma nosacījumu par elektroenerģijas ražošanas uzsākšanu noteiktajā termiņā. Apzinoties riskus saistībā ar obligātā iepirkuma tiesību zaudēšanu, tā nolēmusi elektrostacijas projekta attīstību īstenot divās kārtās – pirmajā kārtā bija paredzēts uzstādīt koģenerācijas iekārtu ar jaudu līdz 10kW, bet otrajā kārtā veikt būvdarbus un ieviest jaudu pilnā apjomā. Attiecīgi elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā sākotnējā lēmumā noteiktajā termiņā pieteicēja īstenojusi pagaidu konteinera tipa ēkā.

Tiesas ieskatā elektroenerģijas ražošana pagaidu konteinera tipa ēkā nav uzskatāma par elektroenerģijas ražošanu koģenerācijas elektrostacijā, jo nav konstatējams elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai paredzēto tehnoloģisko iekārtu, būvju un infrastruktūras kopums. Vienlaikus secināms, ka šāda mākslīga projekta sadalīšana divās kārtās īstenota ar mērķi nezaudēt tiesības pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros un liecina par pieteicējas nespēju iekļauties sākotnēji noteiktajā termiņā (pieci gadi) elektroenerģijas ražošanas koģenerācijā uzsākšanai. Šāda tiesas secinājumu pamatā ir turpmāk norādītie apsvērumi.

[5.3] No noteikumu Nr.573 2.1.apakšpunkta, 84., 85., 86.punkta un Sistēmas pieslēguma noteikumu 4.pielikuma izriet prasības par elektroapgādes objektu (būvju) nodošanu ekspluatācijā, kas pieteicējai kā komercsabiedrībai, kas darbojas šajā sfērā, ir saistoši. Tikai pēc būves, šajā gadījumā elektrostacijas, nodošanas ekspluatācijā normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā to var tiesiski sākt izmantot atbilstoši tās mērķim. Pieteicēja lietā nav iesniegusi pierādījumus, kas pierādītu faktu, ka koģenerācijas elektrostacija ir nodota ekspluatācijā.

Arī no Būvniecības likuma 21.panta otrās daļas izriet, ka būvi aizliegts izmantot līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā, izņemot šā panta trešajā daļā minētos gadījumus. Minētā panta trešā daļa noteic, ka inženiertīklu un speciālajos būvnoteikumos paredzētajos gadījumos inženierbūvju būvniecības, pārbūves vai atjaunošanas laikā to izmantošana pirms pieņemšanas ekspluatācijā ir atļauta, ja būvprojektā iekļauts izvērtējums par būves izmantošanas pieļaujamību būvdarbu laikā un izmantošanas nosacījumi, bet attiecībā uz ēkām – arī aprēķini par būvmateriālu pieļaujamo svaru un montāžas slodzi uz nesošajām konstrukcijām, kuri iekļauti būvprojekta sastāvā esošajā darbu organizācijas projektā. Pieteicēja minēto izvērtējumu un izmantošanas nosacījumus nav iesniegusi, un, iepazīstoties ar lietas materiāliem, tiesai nav pamata uzskatīt, ka būvprojektā būtu paredzēta pieļaujamība izmantot minēto koģenerācijas staciju pirms tās pieņemšanas ekspluatācijā.

Ministru kabinets ir paredzējis noteiktus izņēmumus, kādos gadījumos nav nepieciešami būvniecības ieceres dokumenti. Tostarp noteikumu Nr.529 7.6.apakšpunkts noteic, ka būvniecības ieceres dokumenti nav nepieciešami pirmās vai otrās grupas vienstāva ēkas bez pamatiem (piemēram, siltumnīca, nojume, lapene, paviljons) jaunai būvniecībai vai novietošanai ārpus publiskās ārtelpas. Šāds ēkas ekspluatācijas laiks nevar būt ilgāks par vienu gadu un to ārtelpas jānojauc līdz minētā termiņa beigām.

Noteikumu Nr.529 7.6.apakšpunktā minēto ēku raksturojošo piemēru uzskaitījums norāda uz noteiktu ēku grupu – palīgēkām, nevis uz ražošanas ēkām, tai skaitā arī ne attiecībā uz energoapgādes objektiem. Turklāt attiecīgā ēku grupa ir aprobežota ar ekspluatācijas laiku – proti, ar viena gada periodu.

Turklāt būtiski, ka noteikumu Nr.221 mērķis ir vērsts uz koģenerāciju ilgstošā periodā, nevis uz sezonālu (līdz vienam gadam) koģenerācijas nodrošināšanu. Tāpat no minētā izriet, lai uzsāktu elektroenerģijas ražošanu termiņā, kāds noteikts lēmumā, atbilstoši noteikumu Nr.221 35.[1]punktam komersantam elektroenerģijas ražošana jāuzsāk koģenerācijas stacijā, kas nav uzskatāma par īslaicīgu būvi un kas pieņemta ekspluatācijā saskaņā ar normatīvajos aktos paredzētajām prasībām.

Līdz ar to secināms, ka pieteicēja kļūdaini uzskata, ka sākotnējā lēmuma nosacījumi uzskatāmi par izpildītiem, ja elektroenerģijas ražošana koģenerācijā notiek pagaidu konteinera tipa ēkā (saražojot elektroenerģiju vismaz minimālā apmērā) un tiek izpildītas prasības par pieslēgšanos AS „Sadales tīkls" sistēmai testa režīmā, neīstenojot normatīvajos aktos noteiktās prasības par elektrostacijas nodošanu ekspluatācijā. Šāda kļūdaina pieteicējas izpratne faktiski rada situāciju, ka pēc piecu gadu termiņa iestāšanās elektrostacijas nodošanu ekspluatācijā un elektroenerģijas ražošanas uzsākšanu (kā patstāvīgu darbību) iespējams atlikt vēl uz nenoteiktu laiku, tādējādi padarot situāciju ar saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros par neprognozējamu.

[5.4] Pieteicējas elektroietaišu (ģenerējošā iekārta, ģenerators) pieslēgšana AS „Sadales tīkls" sistēmai uz pārbaudes (testa) laiku ir tikai viena no nepieciešamajām darbībām, lai iegūtu tiesības uzsākt elektroenerģijas ražošanu. Šāda darbība pati par sevi vēl nav elektroenerģijas ražošanas uzsākšana. Citiem vārdiem, tehnoloģisko iekārtu un infrastruktūras darbības testēšanu nevar pielīdzināt elektroenerģijas ražošanas koģenerācijā uzsākšanai (kā pastāvīgai darbībai) sākotnējā lēmumā noteiktajā termiņā. Proti, šajos dokumentos fiksēts tikai fakts par elektrostacijas elektroietaises ģenerējošās iekārtas pārbaudi

testa režīmā. Tas izriet no 2017.gada 9.maija atļaujas Nr.2017/05, kurā norādīts, ka atļauja izsniegta ģenerējošās iekārtas TDE16EA3 ar sinhrono ģeneratoru ar jaudu 10kW, ģeneratora Nr.A10362157 pieslēgšanai paralēlam darbam ar AS „Sadales tīkls" sistēmu. Secināms, ka nav vērtēts, vai koģenerācijas elektrostacijas būvniecība pēc būtības ir pabeigta un vai tajā notiek tās pastāvīga ekspluatācija – elektroenerģijas ražošana.

Vienlaikus vērā ņemams apstāklis, ka elektroenerģijas ražošana koģenerācijā nozīmē tehnoloģisko procesu, kurā vienlaicīgi tiek ražota gan elektroenerģija, gan siltumenerģija lietderīgai izmantošanai. No lietas materiāliem – 2017.gada 8.maija protokola pie akta Nr.08/05/2017 par elektrostacijas izstrādes rezultātiem – izriet, ka 72 stundu pārbaudes testa laikā tika saražota arī siltumenerģija. Par to liecina pieteicējas amatpersonas pašrocīgi fiksētais siltumenerģijas skaitītāja rādītājs, proti, 4.35 MWh. Tāpat pieteicējas pārstāvis tiesas sēdē iesniedza 2018.gada 25.oktobra izziņu, ko sastādījusi SIA „Wood4ex"- tajā sniegts ap liecinājums, ka 2017.gada 1.maijā sabiedrības mobilā šķeldas žāvēšanas iekārta tika nodota pieteicējas lietošanā. Pieteicējas amatpersona tiesas sēdē paskaidroja, ka no SIA „Wood4ex" tika nomāta konteinera tipa kalte, kurā ir siltuma ģenerators, kas paņem lietderīgo siltumu no koģenerācijas iekārtas, saražo siltumu silta gaisa veidā, ar kuru tiek kaltēta šķelda, un tiek noslēgts cikls. Pieteicējas amatpersona arī paskaidroja, ka konteinera tipa kalte pēc testa veikšanas drīz vien demontēta un aizvesta prom, proti, darbojusies līdz jūnijam. Kā izriet no lietas materiāliem, tad pieteicēja siltumenerģijas piegādi sākotnēji bija plānojusi SIA „Siltumenerģijas serviss" un SIA „Madonas siltums".

Iepriekš minētais liecina par to, ka pieteicējai bija izdevies atrast uzņēmumu, kas īstermiņā nodod lietošanā šķeldas kalti, lai pieteicēja varētu formāli izpildīt sākotnējā lēmuma nosacījumus par elektroenerģijas un siltumenerģijas vienlaicīgu ražošanas uzsākšanu. Tiesa secinājusi, ka faktiski tika īstenota darbības imitācija, kas saistīta ar īslaicīgu koģenerācijas un siltuma ģeneratora pieslēgšanu, kas pēc būtības ir maldinoša rakstura. Šādu darbību vienīgais mērķis bija saglabāt tiesības, kas piešķirtas ar sākotnējo lēmumu. Darbību mērķis nekādā veidā nav saistāms ar faktiski funkcionējošas koģenerācijas stacijas izveidi. Līdz ar to šādu darbību prettiesiskums ir acīmredzams.

[5.5] Ar Ministru kabineta 2013.gada 30.jūlija noteikumiem Nr.466 „Grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 10.marta noteikumos Nr.221 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā"" (turpmāk – noteikumi Nr.466) tika ieviesti grozījumi. Citējot noteikumu Nr.466 projekta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu (anotāciju) saistībā ar termiņa pagarināšanu, tiesa secinājusi, ka sākotnēji noteiktā projekta ieviešanas termiņa pagarināšana kopš noteikumu Nr.221 grozījumu spēkā stāšanās brīža, proti, kopš 2013.gada 16.augusta, vairs nav pieļaujama (noteikumu Nr.221 21.^{1}punkts). Materiāli tiesiska prekluzīva termiņa ilgumu nosaka likumdevējs, izdarot politisku izšķiršanos attiecībā uz jautājumu, kāds laiks dodams kādas tiesības īstenošanai. Tātad likumdevējs jau ir apsvēris, ka komersantam ir jābūt spējīgam izpildīt atļaujas pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros nosacījumus samērīgajā, iepriekš skaidri norādītajā termiņā. Savukārt šā termiņa neievērošana ir pamats atļaujas atcelšanai.

Vienlaikus, izvērtējot apstākļus, kuru dēļ pieteicēja nav varējusi īstenot projektu sākotnējā lēmumā noteiktajā termiņā, tiesa konstatējusi turpmāk minēto.

2014.gada 26.februārī Madonas novada būvvalde izsniedza pieteicējai būvatļauju Nr.20/2014 koģenerācijas elektrostacijas būvniecībai. 2015.gada 5.janvārī nomira pieteicējas investors, dalībnieks un valdes loceklis /pers. A/. 2016.gada 12.augustā pieteicēja Madonas novada būvvaldē reģistrēja būvdarbu žurnālu un uzsāka būvdarbus. 2016.gada 13.septembrī no Madonas novada pašvaldības saņemta vēstule Nr.MNP/2.1.31./16/1956 ar lūgumu apturēt būvdarbus sakarā ar to, ka teritorijā, kas atrodas ap zemesgabalu Cesvaines ielā 18B, Madonā 2002. un 2008.gadā konstatēti senkapi. 2016.gada 21.oktobrī pieteicēja vērsās Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā (turpmāk – Inspekcija).

Tiesa secinājusi, ka no Inspekcijas 2016.gada 3.novembra atbildes vēstules nav konstatējams, ka būvdarbu teritorijā atrodas arheoloģiski vai citi objekti ar kultūrvēsturisku vērtību, tāpat nav konstatējama būvdarbu apturēšanas prasība no Inspekcijas puses. Arī no likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 22.panta izriet, ka fiziskajām un juridiskajām personām, kas saimnieciskās darbības rezultātā atklāj arheoloģiskus vai citus objektus ar kultūrvēsturisku vērtību, par to nekavējoties jāziņo Inspekcijai un turpmākie darbi jāpārtrauc. No lietas materiāliem neizriet, ka pieteicēja, uzsākot būvdarbus 2016.gada 26.jūlijā, atklājusi arheoloģiskus vai citus objektus ar kultūrvēsturisku vērtību, kas būtu par pamatu būvdarbu pārtraukšanai. Tāpat arī pieteicējas organizēto un īstenoto pasākumu kultūras vērtību apzināšanai paredzamo darbu zonā rezultātā neapstiprinājās arheoloģisku vai citu objektu ar kultūrvēsturisku vērtību atrašanās pieteicējas būvdarbu zonā.

Tiesa konstatējusi, ka pieteicējai īpašuma tiesības uz zemesgabalu Cesvaines ielā 18B, Madonā nostiprinātas 2014.gada 23.maijā. Kā izriet no Zemesgrāmatu apliecības III daļas, 1.iedaļas „Lietu tiesības, kas apgrūtina nekustamu īpašumu" 1.6.punktā izdarīta atzīme – pašvaldības nozīmes kultūras piemineklis „Cesvaines ielas apkārtnes senkapi". Secināms, ka pieteicēja, iegādājoties minēto zemesgabalu, bija informēta par iepriekš minēto apgrūtinājumu, kas nozīmē, ka pieteicēja jau kopš 2014.gada 23.maija varēja plānot un īstenot nepieciešamās darbības kultūras vērtību apzināšanai paredzamo darbu zonā saskaņā ar likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 22.pantu. Apstāklis, ka pieteicēja iepriekš minētās darbības kultūras vērtību apzināšanai uzsāka pēc Madonas novada pašvaldības 2016.gada 13.septembra vēstules Nr.MNP/2.1.31./16/1956 saņemšanas, nav vērtējams kā objektīvs, no pieteicējas gribas neatkarīgs apstāklis.

Tiesa nav apšaubījusi, ka pieteicējas galvenā investora /pers. A/ nāve 2015.gada 5.janvārī varēja aizkavēt projekta attīstības gaitu, taču ne tik lielā mērā, lai pieteicēja nevarētu divu gadu un četru mēnešu laikā (no 2015.gada 5.janvāra līdz 2017.gada 9.maijam) īstenot elektrostacijas būvniecību un uzsākt elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā. Šādi pierādījumi, kas norādītu uz būtisku projekta attīstības kavējumu tieši saistībā ar investora nāvi, no lietas materiāliem neizriet. Tāpat no www.Lursoft.lv pieejamās informācijas konstatējams, ka pieteicējai periodā no 2015.gada janvāra līdz 2017.gadam bija lemttiesīga valde. Turklāt būvatļauja elektrostacijas būvniecībai pieteicējai izsniegta 2014.gada 16.februārī. Nav konstatējami objektīvi apstākļi, kādēļ pieteicēja kavējās uzsākt būvdarbus 2014.gada ietvaros, proti, jau pirms /pers. A/ nāves.

Tāpat tiesas ieskatā sākotnējā lēmumā noteiktais termiņš – pieci gadi – ir pietiekams, lai būtu iespējams īstenot koģenerācijas elektrostacijas būvniecību un uzsākt elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā, tai skaitā iestājoties arī kādiem neparedzamiem apstākļiem, kas aizkavē projekta īstenošanu. Kā jau iepriekš norādīts, konkrēto termiņu noteicis likumdevējs, izdarot politisku izšķiršanos attiecībā uz jautājumu, kāds laiks dodams kādas tiesības īstenošanai. Pieteicēja, uzsākot elektrostacijas būvniecības darbus faktiski piecu gadu termiņa pēdējā pusgadā, pati izšķīrās uzņemties risku, ka neplānotu šķēršļu dēļ projekta īstenošana termiņā var tikt apdraudēta.

Papildus tiesa norādījusi, ka no pieteicējas paskaidrojumiem un lietā esošajiem dokumentiem nav konstatējams, ka arī pēc 2017.gada 9.maija (sākotnējā lēmumā noteiktais termiņš) pieteicēja būtu veikusi aktīvas darbības būvniecības jomā, kas liecinātu par pieteicējas patiesu nodomu īstenot elektrostacijas būvniecību un uzsākt elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā. Uz tiesas jautājumu, kādus būvdarbus pieteicēja veica 2017.gada pavasarī un vasarā, pēc tam, kad atkrita pieteicējas norādītie šķēršļi saistībā ar arheoloģiskās izpētes veikšanu būvdarbu zonā, pieteicējas amatpersona norādīja, ka *negribēja steigties ar objekta pabeigšanu, mērķis bija būvēt pilno staciju, ar trīs megavatu jaudu. Būvdarbus uzsāka 2017.gada rudenī*. Tādējādi secināms, ka 2017.gada pavasarī – vasarā elektrostacijas būvdarbi netika uzsākti.

Iepriekš minētie apstākļi liecina par to, ka pieteicēja nepamatoti kavējusies ar projekta īstenošanu gan pirms 2017.gada 9.maija termiņa iestāšanās, gan arī pēc tā un nav veikusi darbības, kas liecinātu par pieteicējas patiesu interesi uzbūvēt elektrostaciju un ražot elektroenerģiju koģenerācijā.

[5.6] Tiesa nav konstatējusi apstākļus, kas izskatāmo gadījumu raksturotu kā netipisku. Pieteicējas norādītie apstākļi nav uzskatāmi par tādiem, kas pieteicējai objektīvi liedza savlaicīgi plānot un īstenot elektrostacijas būvniecības darbus un uzsākt elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā, ievērojot, ka kopējais termiņš projekta īstenošanai bija pieci gadi. Proti, no lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja, uzsākot elektrostacijas būvniecības darbus faktiski piecu gadu termiņa pēdējā pusgadā, nepaspēja sākotnējā lēmumā noteiktajā termiņā uzsākt elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā. Tas ir tipisks noteikumu Nr.221 35.^{1}punkta piemērošanas gadījums. Kā jau iepriekš norādīts, likumdevējs ir apsvēris, ka komersantam ir jābūt spējīgam izpildīt atļaujas pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros nosacījumus samērīgajā, iepriekš skaidri norādītajā termiņā. Savukārt šā termiņa neievērošana ir pamats atļaujas atcelšanai.

Līdz ar to konkrētajā gadījumā priekšroka dodama tiesiskās noteiktības principam. Tas paredz, ka visiem komersantiem precīzi jāievēro likumdevēja noteiktā kārtība (šajā gadījumā noteikumi Nr.221). Savukārt gadījumā, ja komersants neizpilda obligātos nosacījumus, iestādei jāpieņem attiecīgs lēmums.

[5.7] Atsaucoties uz Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) 2015.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-642/2015 5.punktu, tiesa norādījusi, ka termiņa nokavējuma gadījumā likumdevējs nav aizliedzis iestādei izdot administratīvo aktu. Izdošanas termiņa kavējuma dēļ administratīvais akts kļūst apstrīdams vai pārsūdzams tiesā. Tādā gadījumā ir vērtējams, kāda ir procesuālā pārkāpuma ietekme uz adresāta tiesībām.

Lietā nepastāv strīds, ka viena mēneša termiņš ir nokavēts, tomēr tiesa uzskatījusi, ka pieteicējai nebija pamata paļauties uz Ministrijas bezdarbību. Tiesas ieskatā pieteicēja nevarēja neapzināties situācijas prettiesiskumu, jo pieteicējai kā komersantam, kas vēlas uzsākt elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā, bija jāzina, ka koģenerācija ietver sevī arī siltumenerģijas ražošanu lietderīgai izmantošanai, tāpat sākotnējā lēmuma nosacījumu izpildei bija nepieciešams koģenerācijas elektrostaciju nodot ekspluatācijā. Turklāt pieteicēja pati arī skaidroja motīvus, kādēļ pieņēma lēmumu izvietot ģeneratoru pagaidu konteinera tipa ēkā, proti, lai nezaudētu ar sākotnējo lēmumu piešķirtās tiesības. Līdz ar to pieteicējai nevarēja rasties tiesiskā paļāvība, ka pieteicēja, formāli izpildot prasības, ir izpildījusi Ministru kabineta noteikumos noteiktās prasības.

Tiesa piekritusi, ka Ministrijas rīcība attiecībā uz elektroenerģijas ražošanas koģenerācijā uzsākšanas konstatēšanu laika gaitā nav bijusi konsekventa. Vienlaikus tiesa norādījusi, ka tas apstāklis, ka iestāde sākotnēji ir nepareizi tulkojusi normatīvo aktu prasības, šīs lietas faktiskajos apstākļos nevarēja pieteicējai radīt tiesisko paļāvību, ņemot vērā, ka koģenerācijas procesa būtību un koģenerācijas elektrostacijas ekspluatācijas uzsākšanas kārtību precīzi noteica ārējie normatīvie akti. Līdz ar to tiesa uzskatījusi, ka šajā lietā pieteicējas paļaušanās uz šādu iestādes rīcību nav tiesiski aizsargāta, proti, paļāvība, pat ja pieteicējai patiesi radās, nav aizsardzības vērta.

[5.8] Pieteicējas pārstāvis norāda, ka Ministrija ir pieļāvusi būtisku procesuālo pārkāpumu Lēmuma izdošanā, jo Lēmumu ir pieņēmis Ministrijas valsts sekretāra vietnieks, ko pieteicējas ieskatā varēja darīt tikai valsts sekretārs.

No Ministru kabineta 2010.gada 23.marta noteikumu Nr.271 „Ekonomikas ministrijas nolikums" (*redakcijā, kas bija spēkā Lēmuma pieņemšanas brīdī*) 11.6.apakšpunkta, 12.punkta un Valsts pārvaldes iekārtas likuma izriet, ka valsts sekretārs ar iekšēju normatīvo aktu nosaka valsts sekretāra vietnieka kompetenci. Atbilstoši Ekonomikas ministrijas 2013.gada 17.decembra noteikumu Nr.1-7-45 „Ekonomikas ministrijas lietvedības kārtība" (*redakcijā, kas bija spēkā Lēmuma pieņemšanas brīdī*) 92.5.apakšpunktam valsts sekretāra vietnieki paraksta šādus dokumentus: lēmumus, kas saistīti ar naftas rezervju nodevas administrēšanu, Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likumu, Subsidētās elektroenerģijas ražotāju reģistru, energoefektivitātes nodevu un tās administrēšanu, atļaujām elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai, jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai, kā arī atļaujām elektroenerģijas ražošanai obligātā iepirkuma ietvaros un garantētās maksas veidā, ražojot elektroenerģiju no atjaunojamajiem energoresursiem un koģenerācijā.

Tiesas ieskatā 92.5.apakšpunktā ir ietverts pilnvarojums valsts sekretāra vietniekam pieņemt Lēmumu, jo atļauja elektroenerģijas ražošanai obligātā iepirkuma ietvaros pēc savas būtības ir saistīta ar elektroenerģijas pārdošanu. Turklāt pilnvarā ietvertais pilnvarojums ir plašs, jo valsts sekretāra vietnieks ir pilnvarots pieņemt lēmumus, kas ir saistīti. Nevienā pilnvarojumā nekad nebūs iespējams tiešā un precīzā veidā uzskaitīt pilnībā visas iespējamās situācijas konkrētajā jomā.

[6] Par minēto spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[6.1] Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka koģenerācijas elektrostaciju bija paredzēts attīstīt divās kārtās. Atbildīgā Madonas novada būvvalde apstiprināja, ka elektrostacijas pirmās kārtas īstenošanai nav nepieciešams akts par ēkas nodošanu ekspluatācijā, kā arī elektrostacijas pirmās kārtas īstenošanas brīdī normatīvie akti nenoteica minimālo elektrostacijas elektrisko jaudu, kādai ir jābūt uzstādītai līdz sākotnējā lēmumā noteiktajam elektroenerģijas ražošanas uzsākšanas termiņam. Papildus norādāms, ka normatīvie akti neaizliedz elektroenerģijas ražošanu, tajā skaitā uz laiku, kamēr norisinās attiecīgās elektrostacijas būvniecības darbi. Iestādei ir aizliegts atcelt vai ierobežot privātpersonai piešķirtās tiesības, ja tas nav nostiprināts normatīvajā aktā.

[6.2] Nevienā normatīvajā aktā nav norādīts, kādi tieši dokumenti ražotājam jāiesniedz, lai pierādītu, ka ir uzsākta elektroenerģijas ražošana koģenerācijā. Ekonomikas ministrija ilgstoši savā praksē bija atzinusi sadales sistēmas operatora aktu par elektrostacijas atzīšanu par derīgu paralēlam darbam ar sistēmu un atļauju elektrostacijas pieslēgšanai sistēmai par tādiem dokumentiem, kas apliecina elektroenerģijas ražošanas uzsākšanu koģenerācijā.

Atsaucoties uz Senāta un Eiropas Savienības Tiesas praksi, pieteicēja norādījusi, ka saskaņā ar tiesiskās paļāvības un samērīguma principiem būtu jānodrošina pienācīgs pārejas laika mehānisms, kādā personai iespējams izmantot tiesības atbilstoši iepriekšējai kompetentās iestādes praksei. Nepastāvot šādam pārejas periodam, persona pamatoti var atsaukties uz savas tiesiskās paļāvības aizsardzību, ja tās rīcības pamatā ir bijusi kompetentās iestādes kļūda.

[6.3] Tiesa nepamatoti iestājusies Ministrijas vietā un meklējusi administratīvā akta pamatojumu attiecībā uz siltumenerģijas ražošanu.

[6.4] Inspekcijas vēstule jāskata kopsakarā ar citiem lietas materiāliem, t.sk. ar Madonas novada pašvaldības 2016.gada 13.septembra vēstuli, kurā ietverta prasība par būvdarbu apturēšanu līdz brīdim, kad tiks saņemts Inspekcijas atzinums par būvdarbu pieļaujamību.

No Inspekcijas vēstules izriet skaidra norāde pieteicējai nodrošināt attiecīgās izpētes darbības un līdz to pabeigšanai neveikt nekādus būvdarbus. Inspekcija tikai 2017.gada jūnijā sniedza apstiprinājumu Ministrijai, ka apbūvējamā zemes gabalā nav konstatējami arheoloģiski vai kultūrvēsturiskas nozīmes objekti. 2017.gada maijā tika dota piekrišana būvdarbu turpināšanai zemesgabalā.

[6.5] Būvvalde pieteicējai izdotajā 2014.gada 26.februāra būvatļaujā neietvēra nekādus nosacījumus par izpētes darbību veikšanu un arī nebrīdināja par izpētes nepieciešamību.

[6.6] Pieteicējas gadījums kvalificējams kā netipisks gadījums, jo likumdevējs noteikumu Nr.221 35.[1]punktā nebija apsvēris iespēju, ka kādam ražotājam tiks atņemtas obligātā iepirkuma tiesības vairāk kā mēnesi pēc attiecīgo nosacījumu iestāšanās. Sākotnējā lēmuma atcelšanas rezultātā pieteicēja zaudēja attiecīgās mantiska rakstura tiesības, un vienlaikus tai radās zaudējumi saistībā ar ieguldīto investīciju atgūšanu. Līdz ar to pirms Lēmuma pieņemšanas bija nepieciešams izvērtēt pieteicējas tiesību ierobežojuma samērīgumu.

[6.7] Atsaucoties uz Administratīvā procesa likuma 1.panta pirmajā daļā ietverto iestādes definīciju, pieteicēja norādījusi, ka amatpersonas kompetence izdot administratīvo aktu var izrietēt vienīgi no ārējā normatīvā akta (vai publisko tiesību līguma). Konkrētajā gadījumā nav neviena ārējā normatīvā akta, kas pilnvarotu valsts sekretāra vietnieku izdot administratīvo aktu saistībā ar tiesībām pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Turklāt no Ekonomikas ministrijas 2013.gada 17.decembra noteikumu Nr.1-7-45 „Ekonomikas ministrijas lietvedības kārtība" 92.5.apakšpunkta nav konstatējams Ministrijas valsts sekretāra vietnieka tiesības Ministrijas vārdā pieņemt lēmumus par tiesību piešķiršanu pārdot koģenerācijas procesā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, kā arī šo (pārdošanas) tiesību atcelšanu. Līdz ar to saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 74.panta pirmās daļas 2.punktu Lēmums nav spēkā.

[6.8] Iestādes termiņa kavējums, kas radījis pieteicējai zaudējumus vairāku tūkstošu *euro* apmērā, nepamatoti netiek ņemts vērā attiecībā pret privātpersonas termiņa kavējumu, kas valstij nekādu zaudējumu vai kaitējumu nav radījis.

[7] Ministrija iesniedza paskaidrojumus par pieteicējas apelācijas sūdzību. Paskaidrojumos papildus Lēmumā jau norādītajam minēti turpmākie argumenti.

[7.1] Darbības imitācija, kas saistīta ar īslaicīgu ģeneratora pieslēgšanu, pēc būtības ir maldinoša rakstura. Šādu darbību vienīgais mērķis ir saglabāt tiesības, kas piešķirtas ar lēmumu. Darbību mērķis nekādā veidā nav saistāms ar faktiski funkcionējošas koģenerācijas stacijas izveidi. Līdz ar to šādu darbību prettiesiskums ir acīmredzams.

Tāpat pieteicējai nevarēja nebūt zināms, ka konteinera novietošana pati par sevi nav uzskatāma par lēmumā un normatīvajos aktos noteiktā termiņa izpildi, jo pieteicēja, konstatējot, ka nevar uzsākt elektroenerģijas sākotnējā lēmumā noteiktajā termiņā, vērsās Ministrijā ar lūgumu pagarināt normatīvajos aktos noteikto termiņu.

[7.2] Tā kā normatīvajos aktos nav noteikts, kādi tieši dokumenti ražotājiem jāiesniedz, lai pierādītu, ka ir uzsākta elektroenerģijas ražošana koģenerācijā, Ministrija saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 59.panta pirmo daļu ieguva papildus pierādījumus.

[7.3] Pieteicējai jau pirms būvdarbu uzsākšanas bija savlaicīgi jāapzina iespējamās kultūras vērtības un attiecīgi jāplāno veiktie darbi, bet pieteicēja tikai 2016.gada 22.septembrī vērsās Ministrijā, lūdzot pagarināt termiņu.

[7.4] Iestādes termiņa kavējums pats par sevi nav uzskatāms par pietiekamu pamatu, lai izskatāmo gadījumu atzītu par netipisku. Termiņa kavējums skatāms kopsakarā ar to, ka pieteicēja zināja vai tai vajadzēja zināt, ka tā nav izpildījusi normatīvajos aktos noteiktās prasības.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu Administratīvā apgabaltiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietas dalībnieku argumentus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

Administratīvā apgabaltiesa arī atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, piemērojusi lietas apstākļiem atbilstošās tiesību normas un pareizi tās interpretējusi, spriedumā ietvertā motivācija ir pareiza un pietiekama, tādēļ Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un izvērstāku motivāciju nesniedz.

Atbildot uz apelācijas sūdzībā izteiktajiem argumentiem, Administratīvā apgabaltiesa norāda turpmāko.

[10] Sākotnējā lēmumā noteikts, ka pieteicējai jāuzsāk elektroenerģijas ražošana koģenerācijā līdz 2017.gada 9.maijam. Tomēr pieteicēja norādījusi apstākļus, kas tās ieskatā bija par iemeslu tam, ka pieteicēja nevarēja iekļauties minētajā termiņā, tostarp apstākli, ka pieteicēja bija spiesta apturēt būvdarbus. Pieteicēja uzskata, ka šis apstāklis pieteicējas gadījumu padara par netipisku, kas Ministrijai bija jāņem vērā, piemērojot noteikumu Nr.221 35.^{1}punktu.

[10.1] 2014.gada 26.februārī Madonas novada būvvalde izsniedza pieteicējai būvatļauju Nr.BIS-BV-4.1-2017-5967 (20/2014), uz kuras pamata tika plānoti un īstenoti elektrostacijas būvdarbi. Pieteicēja uzsāka būvdarbus 2016.gada 26.jūlijā, tomēr 2016.gada septembrī bija spiesta tos apturēt sakarā ar saņemto Madonas novada pašvaldības 2016.gada 13.septembra vēstuli Nr.MNP/2 1.31./16/1956, kurā pieprasīts pieteicējai apturēt būvdarbus, jo blakus esošajos zemesgabalos konstatēti senkapi.

Normatīvais regulējums (likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 22.pants) jau pirms būvatļaujas saņemšanas noteica pienākumu darbu pasūtītājam nodrošināt kultūras vērtību apzināšanu paredzamo darbu zonā. Lietā nav pierādījumu, ka pieteicēja šādas darbības būtu veikusi. Šis arguments jāvērtē kopsakarā ar Madonas novada būvvaldes vēstulē pausto, ka būvdarbi jāpārtrauc. Proti, ja pieteicēja būtu veikusi kultūras vērtību apzināšanu jau pirms būvdarbu uzsākšanas, tad pieteicēja būtu varējusi iesniegt Madonas novada būvvaldei pierādījumus, kas apliecinātu, ka ar būvniecību netiks skartas vai iznīcinātas kultūrvēsturiskas vērtības. No lietas materiāliem konstatējams, ka tikai pēc iepriekš minētās Madonas novada pašvaldības vēstules pieteicēja ir veikusi pirmās darbības, kas vērstas uz kultūras vērtību apzināšanu.

Pirmās instances tiesas spriedumā pamatoti atzīmēts, ka pieteicēja jau iegādājoties nekustamo īpašumu, uz kura saskaņā ar būvatļauju paredzēta koģenerācijas elektrostacijas būvniecība, bija informēta par apgrūtinājuma – pašvaldības nozīmes kultūras pieminekļa „Cesvaines ielas apkārtnes senkapi" – esamību. Tas nozīmē, ka pieteicēja jau kopš 2014.gada 23.maija varēja plānot un īstenot nepieciešamās darbības kultūras vērtību apzināšanai paredzamo darbu zonā saskaņā ar likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 22.pantu papildus citām darbībām, ko pieteicēja veica koģenerācijas elektrostacijas projekta attīstības ietvaros (*sk., piemēram, lietas 163. – 164.lapu*).

Ministru kabineta 1997.gada 1.aprīļa noteikumu Nr.122 „Vispārīgie būvnoteikumi" (bija spēkā laikā, kad pieteicējai 2012.gadā saņēma plānošanas un arhitektūras uzdevumu) 35.punktā bija noteikts, ka būvvalde 10 darbdienu laikā pēc būvniecības iesnieguma – uzskaites kartes reģistrācijas dienas izskata attiecīgās būvniecības ieceres atbilstību vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam un detālplānojumam (ja tāds ir izstrādāts), kā arī attiecīgajiem apbūves noteikumiem un izsniedz plānošanas un arhitektūras uzdevumu (2.pielikums) vai būves nojaukšanas uzdevumu (2.^{1}pielikums) vai sniedz pamatotu rakstisku atteikumu, vai pieņem lēmumu par būvniecības publiskās apspriešanas rīkošanu (vai nerīkošanu) saskaņā ar Būvniecības likuma 12.pantu. Šo noteikumu 52.punktā noteikts, ka būvvaldes pienākums ir savlaicīgi izsniegt šo noteikumu 35.punktā minēto plānošanas un arhitektūras uzdevumu vai būves nojaukšanas uzdevumu, pamatotu atteikumu vai lēmumu, kā arī plānošanas un arhitektūras uzdevumā vai būves nojaukšanas uzdevumā norādīt nepieciešamos tehniskos noteikumus un citus dokumentus.

Apgabaltiesa secina, ka, no vienas puses, ar ārējo normatīvo aktu ir noteikts personas pienākums noskaidrot apstākļus saistībā ar tās iespējām veikt būvniecību savā īpašumā, no otras puses, nosacījumus būvniecībai plānošanas un arhitektūras uzdevumā ir pienākums norādīt arī būvvaldei.

Pieteicēja minējusi, ka būvatļaujā nekādi papildus nosacījumi nebija minēti. Tomēr tam apgabaltiesas ieskatā nav izšķirošas nozīmes, šajā konkrētajā gadījumā vērtējot apstākli par to, vai pieteicējas gadījums ir netipisks. Lietā nav strīda, ka pieteicēja ir atteikusies no projekta īstenošanas tādā veidā, kam 2014.gada 26.februārī saņēma būvatļauju.

Proti, 2014.gada būvatļauja paredzēja objektu „Koģenerācijas stacija „nulles cikls"", tomēr pēc iespējas atsākt būvdarbus pieteicēja neturpināja koģenerācijas stacijas būvniecību „nulles cikls", bet īpašumā novietoja koģenerācijas iekārtu (konteineru), kas, kā to pamatoti atzinusi pirmās instances tiesa, neatbilst koģenerācijas stacijas definīcijai saskaņā ar noteikumu Nr.221 2.1.apakšpunktu.

[10.2] Pirmās instances tiesa spriedumā konstatēja, ka lietā nav neviena pierādījuma, kas apliecinātu, ka pēc sākotnējā lēmumā noteiktā termiņa koģenerācijas elektrostacijas būvniecības darbi tiktu aktīvi turpināti. Pieteicēja apelācijas sūdzībā šajā sakarā norādījusi, ka pēc sākotnējā lēmumā noteiktā termiņa ir saņēmusi Ministrijas atļauju jaunu elektrostacijas iekārtu ieviešanai (ražošanas jaudas palielināšanai no 0,1 MW līdz 3 MW), saņēma Inspekcijas piekrišanu turpināt būvdarbus, Madonas novada būvvaldē saņēma būvdarbu turpināšanai nepieciešamās atzīmes uz būvatļaujas, ieguva no Ministrijas apliecinājumu par noteikumos Nr.221 noteikto prasību izpildi, risināja ar AS „Sadales tīkls" jautājumus par pieslēgumiem

sadales sistēmai.

Apgabaltiesa piekrīt pirmās instances tiesai, ka pieteicējas minētās darbības nav uzskatāmas par aktīvām darbībām koģenerācijas elektrostacijas būvdarbu veikšanā. Turklāt jāņem vērā laika periods no sākotnējā lēmumā noteiktā termiņa – 2017.gada 9.maija līdz Lēmuma pieņemšanas dienai – 2018.gada 16.februārim. Tie ir pilni deviņi mēneši, kas ir ilgāks laika periods nekā konkrēto būvdarbu apturēšanas laiks – astoņi mēneši. Kā jau pirmās instances tiesa pamatoti norādījusi spriedumā, pieteicējas amatpersona 2019.gada 10.janvāra tiesas sēdē norādīja, ka negribēja steigties ar objekta pabeigšanu, mērķis bija būvēt pilno staciju ar trīs megavatu jaudu. Būvdarbus uzsāka 2017.gada rudenī. Līdz ar to pieteicēja arī pēc sākotnējā lēmumā noteiktā termiņa un pēc atļaujas atsākt būvdarbus nav steidzami virzījusies uz būvatļaujā norādītās koģenerācijas elektrostacijas būvniecības pabeigšanu. Minētais liek pamatoti šaubīties par pieteicējas vēlmi pabeigt koģenerācijas stacijas būvniecību.

[11] Pieteicēja apelācijas sūdzībā ir norādījusi, ka lietā pārkāpts tiesiskās paļāvības un samērīguma princips, jo būtu jānodrošina pienācīgs pārejas laika mehānisms, kādā personai iespējams izmantot tiesības atbilstoši iepriekšējai kompetentās iestādes praksei attiecībā uz elektroenerģijas ražošanas uzsākšanu koģenerācijā. Nepastāvot šādam pārejas periodam, persona pamatoti var atsaukties uz savas tiesiskās paļāvības aizsardzību, ja tās rīcības pamatā ir bijusi kompetentās iestādes kļūda.

[11.1] Atbilstoši Ministrijas iepriekšējai praksei kā pierādījums, ka komersants ir uzsācis elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā, tikušas atzītas komersantu iesniegtās AS „Sadales tīkls" atļaujas par elektrostacijas atzīšanu par derīgu paralēlam darbam ar sistēmu, ko apliecina arī pieteicējai adresētā Ministrijas 2017.gada 15.augusta vēstule Nr.451-2-5903 (*sk. lietas 90.lapu*). Tomēr minētais apgabaltiesas ieskatā nenozīmē, ka iestāde, lemjot par to, vai ir iespējams komersantam saglabāt atļauju, pēc savas iniciatīvas nevar pārbaudīt sniegtās informācijas atbilstību faktiskajai situācijai un konstatēt, ka ražošana faktiski nenotiek, vēl jo vairāk apstākļos, kad Ministrijai netika iesniegti AS „Sadales tīkls" iesniegtās atļaujas pielikumā norādītie visi nepieciešamie dokumenti.

[11.2] Lietā nav strīda, ka atbilstoši iesniegumam, uz kura pamata pieņemts sākotnējais lēmums, koģenerācijas elektrostacijā bija plānots uzstādīt elektroenerģijas ražošanas jaudu 3 MW apmērā.

Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi" 1.pielikumā „Ēku iedalījumu grupās" ir sniegts ēku klasifikācijas pazīmju uzskaitījums. Apgabaltiesa, ievērojot pieteicējas iecerētā objekta tehnisko raksturlielumu – elektroenerģijas ražošanas jauda 3 MW, secina, ka pieteicējas iecerētais būvobjekts atbilst 1.pielikuma 5.punktā norādītajām pazīmēm – katlumājas un elektroenerģijas apgādes ēkas ar siltuma jaudu lielāku par 2 MW un/vai elektrisko jaudu lielāku par 2 MW. Līdz ar to pieteicējas iecerētā koģenerācijas stacija ir klasificējama kā III grupas būve (kas arī bija norādīts pieteicējai izsniegtajā būvatļaujā 2014.gadā), kuras būvniecībai nepieciešams saņemt būvatļauju.

Noteikumu Nr.573 75.punkts noteic: ja energoapgādes objekta būvniecībai ir saņemta būvatļauja, energoapgādes objekta pieņemšanu ekspluatācijā pēc būvniecības pabeigšanas ierosina būvniecības ierosinātājs, iesniedzot būvvaldē noteikumos norādītos dokumentu oriģinālus. Saskaņā ar šo noteikumu 84.punktu būvvalde novērtē energoapgādes objekta gatavību ekspluatācijai, pamatojoties uz būvvaldē iesniegtajiem dokumentiem, kā arī atbilstību būvprojektam un normatīvajiem aktiem būvniecības jomā. Par energoapgādes objekta pieņemšanu ekspluatācijā būvvalde sastāda aktu (85.punkts). Noteikumu 86.punkts noteic, ka energoapgādes objekts uzskatāms par pieņemtu ekspluatācijā ar akta apstiprināšanas dienu.

Būvniecības likuma 21.panta otrā daļa noteic, ka būvi aizliegts izmantot līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā. Tāpat atbilstoši noteikumu Nr.221 35.punktam komersants, kas ieguvis tiesības saņemt garantētu maksu par koģenerācijas elektrostacijā uzstādīto elektrisko jaudu, ne vēlāk kā piecu gadu laikā pēc lēmuma spēkā stāšanās nodrošina, lai koģenerācijas elektrostacijas uzstādītā jauda būtu nodota ekspluatācijā un būtu darboties spējīga.

Senāts ir atzinis, ka elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā iespējams veikt vienīgi tādā koģenerācijas elektrostacijā, kas ir nodota ekspluatācijā. Ar lēmumu piešķirtās tiesības pārdot koģenerācijas elektrostacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros mērķis nav piešķirt tiesības uzstādīt pagaidu iekārtu. Pieteicējai līdz sākotnējā lēmumā noteiktajam termiņam bija jāuzsāk elektroenerģijas ražošana koģenerācijā. Koģenerācijas elektrostacijai bija jābūt darboties spējīgai, kas nozīmē arī noslēgušos būvniecības procesu un uzsāktu elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu, un tās pārdošanu (*sal. sk. Senāta 2019.gada 28.novembra lēmuma lietā Nr.SKA-1477/2019 5.punktu; Senāta 2019.gada 6.novembra lēmuma lietā Nr.SKA-1510/2019 2.punktu*).

Apgabaltiesa pēc pieteicējas lūguma izprasīja no AS „Sadales tīkls" pieteicējas 2019.gada 17.septembra iesniegumā lūgto AS „Sadales tīkls" izmeklēšanas komisijas 2017.gada 30.oktobra ziņojumu. 2019.gada 30.oktobrī apgabaltiesa no AS „Sadales tīkls" saņēma izrakstu no minētā ziņojuma apjomā, kas attiecas tikai uz pieteicēju. Šajā izrakstā nav ietverta pieteicējas norādītā tiesību normu interpretācija.

Ņemot vērā divos iepriekš minētajos Senāta lēmumos atzīto, ka elektroenerģijas ražošanu koģenerācijā iespējams ražot tikai tādā elektrostacijā, kas ir nodota ekspluatācijā, nevis ražot pagaidu iekārtā, apgabaltiesa atzīst, ka AS „Sadales tīkls" sniegtajai iespējami atšķirīgajai tiesību normu interpretācijai nav nozīmes un nav pamata iegūt no AS „Sadales tīkls" pilnu komisijas ziņojumu.

Lietā nav strīda, ka pieteicējai ir izsniegta būvatļauja 3.grupas būvei – koģenerācijas elektrostacijas ēkas būvniecībai Cesvaines ielā 18B, Madonā (*sk. lietas 92.-93.lapu*).

Tā kā pieteicējai ir izsniegta būvatļauja energoapgādes objekta būvniecībai, tad konkrētajā gadījumā energoapgādes objekts tiek pieņemts ekspluatācijā ar akta par pieņemšanu ekspluatācijā sastādīšanu. Lietā nav strīda, ka par būvatļaujā

norādīto energoapgādes objektu nav pieņemts akts par būves pieņemšanu ekspluatācijā. Tādējādi pieteicēja nav nodrošinājusi koģenerācijas elektrostacijas atbilstību noteikumu Nr.221 2.1.apakšpunktā noteiktajai definīcijai. Koģenerācijas elektrostacija ir tehnoloģisku iekārtu, *būvju* un infrastruktūras kopums, kas paredzēts vienlaicīgai elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai.

Lēmumā nav vērtēta vairāku koģenerācijas staciju ar atšķirīgu jaudu izveide vienā adresē. Būvju kopums šajā gadījumā ietver arī plānotās 3.grupas būvi, jo tā veido vienu koģenerācijas elektrostaciju, proti, vienu energoapgādes objektu.

[11.3] Vienlaikus ar elektroenerģijas ražošanu koģenerācijas elektrostacijā jāražo arī lietderīgā siltumenerģija. Pieteicēja apstiprinājusi, ka no SIA „Wood4ex" nomājusi konteinera tipa kalti ar siltuma ģeneratoru. Pieteicēja tiesas sēdē pirmās instances tiesā norādījusi, ka šī iekārta bija pieteicējas rīcībā līdz jūnijam. Līdz ar to siltumenerģijas ražošanai un nodošanai ir bijis īslaicīgs raksturs. Turklāt pieteicēja siltumenerģiju sākotnēji vēlējās pārdot diviem citiem komersantiem, nevis SIA „Wood4eX", kam vienu mēnesi siltumenerģija tika nodota šķeldas kaltēšanai. Šajā sakarā pieteicēja norādījusi, ka nav izbūvēta siltumtrase, lai šo siltumenerģiju nodotu tiem komersantiem, ar kuriem bija noslēgts līgums. Apgabaltiesa secina, ka paredzētajā objektā tātad trūka arī infrastruktūru kopums, lai nodrošinātu faktisku siltumenerģijas nodošanu. Secīgi nav arī iespējams pārliecināties, vai attiecīgā siltumenerģija atbilst lietderīgās siltumenerģijas kritērijiem saskaņā ar noteikumu Nr.221 2.3.apakšpuntu, kuriem, piesakoties atbalstam, pieteicēja bija kvalificējusies.

Pirmās instances tiesa, vērtējot argumentus par siltumenerģijas ražošanu, nav iestājusies iestādes vietā, kā to nepamatoti uzskata pieteicēja. No tiesas sēdes protokola izriet, ka Ministrijas rīcībā nebija pieteicējas iesniegtais apliecinājums par mobilās kaltes iekārtas nomu. Tādējādi šajā sakarā iestāde Lēmumā nevarēja izteikt argumentus saistībā ar šo aspektu. Līdz ar to tiesas rīcība, vērtējot šo argumentu, ir pamatota.

[11.4] Pieteicēja, apzinoties, ka būvniecības process koģenerācijas elektrostacijas būvniecībai nav pabeigts, nevarēja tiesiski paļauties, ka tā ir izpildījusi sākotnējā lēmumā norādītos nosacījumus, kas izriet no normatīvajiem aktiem. Šāda paļāvība nav aizsardzības vērta.

Pieteicējas darbības, novietojot konteineru un saslēdzot elektroietaisi – ģeneratoru ar jaudu 10 kW – ar AS „Sadales tīkls" sistēmu, nav vērstas uz ilglaicīgu elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu. Šādu darbību mērķis, ko neapstrīd arī pieteicēja, ir bijis saglabāt tiesības pārdot koģenerācijas elektrostacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Tomēr šādas darbības neatbilst valsts atbalsta regulējuma mērķim – nodrošināt prognozējamību elektroenerģijas apjoma iepirkumos.

[11.5] Šobrīd regulējumā paredzēti papildus gadījumi, kuros atceļamas atļaujas pārdot koģenerācijas elektrostacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, kā arī radīts kontroles mehānisms elektriskās jaudas apmēriem. Šobrīd noteikts, ka atļauja tiek atcelta, ja komersants nesaņem sistēmas operatora atļauju pieslēgt sistēmai koģenerācijas elektrostaciju ar elektrisko jaudu, kas ir vismaz 50 % no plānotās koģenerācijas elektrostacijas elektriskās jaudas, kas norādīta komersanta iesniegumā, uz kura pamata pieņemta atļauja (*sal. sk. noteikumu Nr.221 35.*^{1}*2.punktu*). Katru gadu Ministrija vērtē arī komersanta iesniegtos datus cita starpā par faktiski saražoto elektroenerģijas apjomu un elektrisko jaudu (*sal. sk. noteikumu Nr.221 40.punktu*) un nepieciešamības gadījumā (ja koģenerācijas elektrostacijā uzstādītā elektriskā jauda iepriekšējā kalendāra gada beigās ir mazāka par plānoto koģenerācijas elektrostacijas elektrisko jaudu) groza kalendāra gadā obligātā iepirkuma ietvaros iepērkamās elektroenerģijas apjomu (*sal. sk. noteikumu Nr.221 35.*^{2}*punktu*).

Minēto kontroles un uzraudzības mehānismu noteica ar Ministru kabineta 2018.gada 10.aprīļa noteikumiem Nr.214, ar kuriem veikti grozījumi noteikumos Nr.221. No tiesību akta anotācijas izriet, ka, lai valsts varētu plānot izmaksas no budžeta obligātā iepirkuma komponentes segšanai, kā arī tās mērķu enerģētikā sasniegšanu, noteikumu projekts paredz, ka Ministrija pieņem lēmumu, ar kuru tiek samazināts elektroenerģijas daudzums, kuru var pārdot obligātā iepirkuma ietvaros, atbilstoši koģenerācijas stacijas faktiski uzstādītajai jaudai (*sk. sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācijas) I daļas 2.punkta 2.apakšpunktu http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40451291*).

Lai gan, kā jau atzīts iepriekš, koģenerācijas elektrostacijas būvniecība nebija pabeigta un līdz ar to netika izpildīti sākotnējā lēmumā noteiktie nosacījumi – elektroenerģijas ražošanas uzsākšana līdz 2017.gada 9.maijam un atbilstoši noteikumu Nr.221 2.1.apakšpunktam izveidota koģenerācijas elektrostacija, normatīvais regulējums šobrīd paredz stingrākas prasības tieši attiecībā uz atļaujā par tiesībām pārdot koģenerācijas elektrostacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros norādītajiem apjomiem un komersantu iesniegumos atļauju piešķiršanai norādītajiem elektrisko jaudu raksturlielumiem.

Atbilstoši jau minēto grozījumu anotācijai Ministrija, īstenojot enerģētikas politiku, iekļauj tajā arī plašāku atjaunojamās enerģijas veicināšanas politiku, ievērojot Eiropas Savienības enerģētikas politikas virzību uz vides aizsardzību un klimata pārmaiņu radītās ietekmes mazināšanu. 2005.gadā 8.jūnijā spēkā stājās šobrīd spēkā esošais Elektroenerģijas tirgus likums, ar ko atjaunojamos energoresursus izmantojošu elektrostaciju un koģenerācijas staciju, kas elektroenerģiju ražo augsti efektīvā koģenerācijā, atbalstam Latvijā ieviests valsts atbalsta mehānisms – elektroenerģijas obligātais iepirkums un garantētā maksa par elektrostacijā uzstādīto elektrisko jaudu. Enerģētikas jomu regulējošajos tiesību aktos ietvertas arī prasības, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa direktīvas 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (turpmāk – Direktīva 2009/28/EK) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 11.ferbuāra direktīvas 2004/8/EK par tādas koģenerācijas veicināšanu, kas balstīta uz lietderīgā siltuma pieprasījumu iekšējā enerģijas tirgū, un ar kuru groza Direktīvu 92/42/EEK (turpmāk – Direktīva 2004/8/EK). Latvijai saskaņā ar Direktīvas 2009/28/EK 3.panta 1.punktu ir noteikts juridiski saistošs mērķis līdz 2020.gadam enerģijas bruto galapatēriņā sasniegt no atjaunojamiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvaru līdz 40%, visām ES dalībvalstīm 2020.gadā kopīgi sasniedzot 20% tādas enerģijas īpatsvaru kopējā

enerģijas galapatēriņā, kas ražota no atjaunojamiem energoresursiem. Tāpat Direktīva 2004/8/EK ietver normas attiecībā uz augsti efektīvu koģenerāciju un primārās enerģijas ietaupījuma panākšanu jaunajām koģenerācijas stacijām. Minēto tiesību aktu prasības tika ietvertas obligātā iepirkuma mehānisma regulējumā, tajā skaitā arī noteikumos Nr.221.

No minētā izkristalizējas valsts atbalsta ieviešanas mērķis: sasniegt noteiktus kvantitatīvus rādītājus noteiktā laika periodā. Grozot regulējumu attiecībā uz jau minētajiem kontroles mehānismiem, norādīts mērķis – valsts izmaksu plānošana saistībā ar obligātā iepirkuma komponentes segšanu. Līdz ar to, piešķirot tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju koģenerācijas stacijā, valsts jau sākotnēji bija rēķinājusies ar noteiktu kvantitatīvo rādītāju sasniegšanu noteiktā laika periodā atbilstoši pieteicējas iesniegumam, ar kuru tā piesakās obligātā iepirkuma sistēmai.

Izvērtējot iesniegumu, ar kuru piesakās atbalstam, tiek aprēķināts primāro energoresursu ietaupījums (noteikumu Nr.221 6.punkts). Primāro energoresursu ietaupījums ir izteikts procentos, un tas ir atšķirīgs mazas jaudas koģenerācijas elektrostacijām (elektrostacijas jauda nav lielāka par vienu megavatu). Lai arī noteikumi Nr.221 nenoteica, ka koģenerācijas elektrostacijā uzstādītajai jaudai jābūt tieši tādai, kā norādīts atļaujā, pieteicēja ar savu darbību nenodrošināja ražošanas uzsākšanas nosacījumu izpildi plānotajā koģenerācijas elektrostacijā, jo koģenerācijas elektrostacijas būvniecība netika pabeigta. Pagaidu būves novietošanu un koģenerācijas iekārtu īslaicīgu pieslēgšanu sistēmai nevar uzskatīt par ražošanas nosacījumu izpildi, un šādas darbības nav saderīgas ar valsts atbalsta tiesību piešķiršanas mērķi un jēgu.

Tiesas ieskatā tikai pēc būvatļaujā paredzētās koģenerācijas elektrostacijas izbūves un tās nodošanas ekspluatācijā iespējams uzsākt ražot elektroenerģiju un siltumenerģiju un secīgi elektroenerģiju arī pārdot obligātā iepirkuma ietvaros.

[12] Pieteicēja gan pieteikumā, gan apelācijas sūdzībā ir norādījusi iebildumus Ministrijas rīcībai, pieņemot Lēmumu termiņā, kas pārsniedz noteikumu Nr.221 35.^{1}punktā noteikto viena mēneša termiņu.

Apgabaltiesa jau iepriekš līdzīga iestādes kavējuma gadījumā (deviņi mēneši) ir norādījusi, ka šāds kavējums nebūtu atzīstams par maznozīmīgu, tomēr kavējuma ilgums pats par sevi nepadara gadījumu par netipisku (*sal. sk. Administratīvās apgabaltiesas 2019.gada 18.oktobra sprieduma lietā Nr.A420180818 15.punktu*).

Senāts, atsaucoties uz 2015.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-642/25015 5.punktu, ir atzinis, ka lēmuma izdošanas termiņa nokavējuma gadījumā likumdevējs nav aizliedzis iestādei izdot administratīvo aktu. Izdošanas termiņa kavējuma dēļ administratīvais akts kļūst apstrīdams vai pārsūdzams tiesā. Tādā gadījumā ir vērtējams, kāda ir šā procesuālā pārkāpuma ietekme uz adresāta tiesībām. Tas ir, procesuāli pārkāpumi tiek vērtēti no to ietekmes uz gala rezultātu, proti, vai tie ir būtiski vai nebūtiski. Procesuālo darbību termiņa kavējuma, ko pieļāvusi iestāde, gadījumā tiesa vērtē kavēšanās pamatojumu un var to arī attaisnot (*sk. Senāta 2018.gada 17.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-702/2018 10.punktu*). Būtiski ir tas, ka iestādes nepamatota kavēšanās izdot kādu administratīvo aktu ir vērtējama no tā aspekta, vai tādējādi pieteicējai ir pieņemts nelabvēlīgāks lēmums, kāds tas varētu būt, pieņemot to noteiktā termiņā (*sal. Senāta 2010.gada 14.oktobra sprieduma Nr.SKA-403/2010 10.punktu*). Šāda situācija, piemēram, ir iespējama, ja laikā, kamēr iestāde ir vilcinājusies ar lēmuma pieņemšanu, ir stājušies spēkā grozījumi normatīvajos aktos, kas paredz pieteicējam mazāk labvēlīgu tiesisko regulējumu (*sk. Senāta 2016.gada 29.augusta rīcības sēdes lēmuma Nr.SKA-42/2016 8.punktu*).

Pieteicējai nelabvēlīgas normatīvo aktu izmaiņas kavējuma periodā nav konstatējamas, līdz ar to izskatāmajā gadījumā apgabaltiesa iepriekš minētos apstākļus nekonstatē.

Pieteicēja norāda, ka Ministrijas kavēšanās deviņus mēnešus pieņemt lēmumu nav samērīga. Konkrētajā gadījumā, kad izdodams obligātais administratīvais akts, Administratīvā apgabaltiesa nesaskata apstākļus, kas norādītu uz pieteicējas tiesību nesamērīgu aizskārumu. Pieteicēja zināja normatīvo aktu prasības attiecībā uz koģenerācijas elektrostacijas būvniecību un ražošanas uzsākšanu tajā. Pieteicējai bija arī zināms, ka šis termiņš nav pagarināms. Pieteicējas investīcijas koģenerācijas elektrostacijas būvniecībā pēc tam, kad notecēja termiņš Lēmuma pieņemšanai, nevar tikt vērtētas atrauti no fakta, ka normatīvo aktu prasības faktiski netika izpildītas. Pieteicējas paļaušanās uz to, ka iestāde tālākas pārbaudes neveiks, kaut arī ir atzinusi par izpildītu sākotnējā lēmuma 2.punktu (*sk. lietas 90.lapu*), nav pamatota.

Turklāt pēc termiņa, kurā jāuzsāk ražošana koģenerācijas elektrostacijā, notecēšanas pieteicēja nav steigusies ar būvniecības procesa pabeigšanu. Pieteicēja ir izvērtējusi riskus, bet nav veikusi aktīvus būvdarbus. Lēmuma pieņemšanas termiņa nokavējums nav būtiski ietekmējis pieteicējas rīcību un būvniecības procesu. Ja pieteicējai pēc Lēmuma pieņemšanas būtu jāveic neliels darbu apjoms, lai koģenerācijas elektrostaciju uzbūvētu, nodotu ekspluatācijā un sāktu elektroenerģijas ražošanu, tad iestādes termiņa nokavējumā būtu pamatoti ņemt vērā pieteicējas intereses uz projekta realizāciju. Konkrētajā gadījumā šādi apstākļi nav konstatējami, un nav arī konstatējama netipiska gadījuma esība vai Lēmuma nesamērīgums.

[13] Pieteicēja apelācijas sūdzībā norādījusi, ka Ministrijas valsts sekretāra vietnieks nebija pilnvarots parakstīt Lēmumu, tādēļ tas ir spēkā neesošs.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 23.marta noteikumu Nr.271 „Ekonomikas ministrijas nolikums" 12.punktu valsts sekretāra vietnieka kompetenci, kā arī attiecīgajam valsts sekretāra vietniekam tieši pakļautās ministrijas struktūrvienības nosaka valsts sekretārs. Ar šo normu Ministru kabinets ir sniedzis skaidru deleģējumu valsts sekretāram noteikt valsts sekretāra vietnieku atbildības sfēras. Turklāt no šī deleģējuma pretēji pieteicējas paustajam viedoklim, ievērojot to, ka Ministrijas valsts sekretāram nepiemīt pilnvaras izdot ārējos normatīvos aktus, izriet, ka kompetenču sadalījums tiek noteikts ar iekšējo normatīvo aktu (*sal sk. Administratīvās apgabaltiesas 2019.gada 18.oktobra sprieduma lietā Nr.A420180818 16.punktu*).

Pirmās instances tiesa ir sniegusi vērtējumu par valsts sekretāra vietnieka kompetenci parakstīt tāda veida

administratīvos aktus, kāds ir Lēmums. Apgabaltiesa šim vērtējumam ir pievienojusies. Apgabaltiesa nesaskata valsts sekretāram piešķirtā deleģējuma noteikt valsts sekretāra vietnieka kompetenci pārkāpumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt SIA „Madonas Eko" pieteikumu par Ekonomikas ministrijas 2018.gada 16.februāra lēmuma Nr.2.8.1-7/2018/73 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente I.Meldere

Tiesneses S.Kanenberga

A.Šteinberga